

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

บทนำ

ในส่วนของการดำเนินการวิจัยนี้ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็นสองส่วนสำคัญตามลักษณะการจัดแบ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การทดสอบเบื้องต้นกับข้อมูลทางธุรกิจ และข้อมูลจาก M3-Competition

4.1 ผลการพยากรณ์ข้อมูลทางธุรกิจโดยใช้กฎผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนแรก เราแสดงผลการพยากรณ์ของข้อมูล 6 ชุด และเปรียบเทียบประสิทธิภาพการพยากรณ์ของวิธีต่าง ๆ (สิริพร พูลสวัสดิ์ และคณะ, 2551a) ได้แก่

1. MC (Monte carlo simulation) หรือเทคนิคการจำลองสถานการณ์ข้อมูลโดยใช้วิธีแบบดั้งเดิมไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการจำลองในลักษณะอัตโนมัติ หรือมีกฎเกี่ยวกับการคัดเลือกข้อมูลในการพยากรณ์
2. MA (Moving average) หรือเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เป็นการใช้วิธีแบบดั้งเดิมเช่นกัน ไม่มีการเพิ่มเติมกฎการพยากรณ์ใดๆ ลงไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์
3. NN (Neural network) (Giarratano & Riley, 2004) เป็นวิธีการพยากรณ์โดยอาศัยทฤษฎีโครงข่ายประสาทเทียม ซึ่งจำลองการทำงานของสมองมนุษย์ในการคิดหรือให้คำแนะนำกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งและตัดสินใจหรือให้คำตอบเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ
4. MC รวมกับ RB (Rule-based) (MCRB) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์วิธีการจำลองสถานการณ์เทคนิคอนติคาร์โลโดยพัฒนาในส่วนของการกำหนดจำนวนรอบ (Iteration) ที่เหมาะสมในการจำลองสถานการณ์ และกฎเกี่ยวกับการคัดเลือกข้อมูลที่ใช้ในการจำลองสถานการณ์
5. MA รวมกับ RB (Rule-based) (MARB) เป็นการปรับปรุงวิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่โดยการตรวจสอบลักษณะของข้อมูลว่ามีลักษณะแนวโน้มร่วมด้วยในแต่ละครั้งที่พยากรณ์หรือไม่ โดยเมื่อข้อมูลมีลักษณะแนวโน้ม กฎการพยากรณ์จะทำการสลับวิธีการพยากรณ์ไปเป็นแบบใช้อัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นหรือลดลงในการพยากรณ์

ส่วนของข้อมูลการทดลองเราใช้ตัวอย่างข้อมูลจำนวน 6 ชุดที่มีลักษณะแตกต่างกัน ข้อมูลชุดที่ 1 มีลักษณะเป็นรายวันจำนวน 182 ระเบียบ ข้อมูลชุดที่ 2 ถึง 6 แต่ละชุดมี 50 ระเบียบ แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ข้อมูล 30 ระเบียบแรกจะถูกใช้ในการสร้างแบบจำลอง และข้อมูล ระเบียบที่ 31- 50 จะถูกนำมาใช้ในการประเมินความถูกต้องของการพยากรณ์ รายละเอียดของข้อมูลแต่ละชุดมีดังนี้

Data set 1: ยอดจำหน่ายกะหล่ำปลี (หน่วย : Kg) ในห้างค้าปลีกสมัยใหม่แห่งหนึ่ง ข้อมูลความต้องการมีความไม่แน่นอนสูง (จิรัฐ สงวัฒนา, 2548)

Data set 2: ยอดจำหน่ายรถยนต์นั่งส่วนบุคคลของบริษัทโตโยต้า (หน่วย : คัน) ข้อมูลมีแนวโน้มเติบโตตลอดอย่างชัดเจน (บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ไทยแลนด์ จำกัด, 2550)

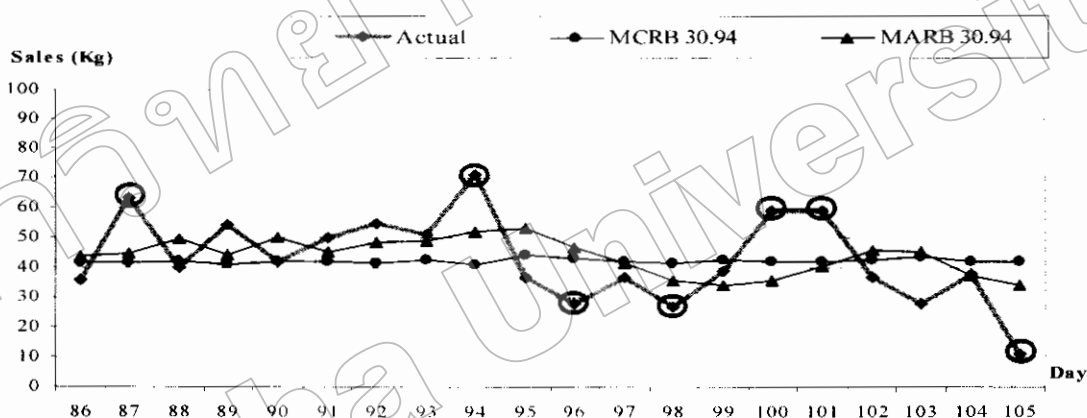
Data set 3, 4: ปริมาณความต้องการใช้บริการรถประจำทาง สาย 4 (ไม่ปรับอากาศ) ในกรุงเทพฯ ช่วงวันจันทร์ และวันอาทิตย์ (หน่วย : คน) ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลวันจันทร์มีลักษณะค่อนข้างคงที่ และข้อมูลวันอาทิตย์มีความแปรปรวน

Data set 5, 6: ข้อมูลจาก NN3 ชุด A11 และ A20 ซึ่งเป็นข้อมูลทางธุรกิจแบบรายเดือน โดยข้อมูลชุด A11 มีลักษณะเป็นแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ไม่ชัดเจนมากนัก และ A20 มีลักษณะเป็นแนวโน้มขึ้นลงไม่แน่นอน (NN3, 2007)

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบค่า MAPE การพยากรณ์ของข้อมูล 6 ชุด

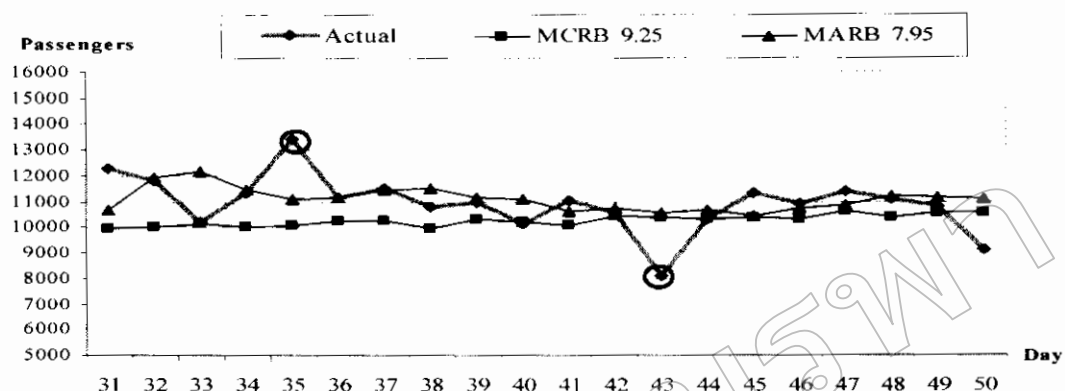
Data set Method	กะหล่ำ ปลี	โตโยต้า	รถเมล์ จันทร์	รถเมล์ อาทิตย์	NN3 A11	NN3 A22	ค่า % ความ ผิดพลาด เฉลี่ย
MC (Monte carlo simulation)	34.10	43.88	13.78	13.60	18.56	32.97	26.14
MA (Moving Average)	35.02	13.12	9.08	12.20	12.52	22.87	17.46
NN (Neural Network)	46.95	38.21	15.79	15.60	13.67	31.47	26.94
MCRB (Monte Caro Simulation + Rule based)	30.94	37.41	12.14	9.25	14.89	37.77	23.73
MARB (Moving Average + Rule based)	30.94	14.66	11.12	7.95	11.99	22.33	16.49

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า การประยุกต์ใช้กฎผู้เชี่ยวชาญ (RB) สามารถเพิ่มความแม่นยำในการพยากรณ์กับวิธี MC ได้ (ข้อมูลชุดที่ 1, 2, 3, 4 และ 5) โดยเฉพาะข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแนวโน้มที่ชัดเจน (ข้อมูลชุดที่ 2) สามารถลดข้อด้อยของวิธี MC ซึ่งมักจะพยากรณ์ตามข้อมูลในลักษณะนี้ไม่ทันให้ได้ผลดีขึ้น นอกจากนี้ การใช้กฎผู้เชี่ยวชาญ (RB) ยังเพิ่มความแม่นยำให้กับวิธี MA ในบางชุดข้อมูล (ชุดที่ 1, 4 และ 5) แต่ข้อมูลชุดที่ 2, 3 วิธี MARB ทำให้ผลการพยากรณ์แย่ลงกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม วิธี MARB ถือเป็นวิธีที่ให้ค่าความผิดพลาดในการพยากรณ์ต่ำที่สุด เมื่อนำกฎการพยากรณ์ (RB) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับวิธี MA ภาพที่ 4.1 และ 4.2 เปรียบเทียบผลการพยากรณ์โดยใช้กราฟ (สัญลักษณ์ “วงกลม” แสดงจุดที่พบ Outlier)

ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบวิธี MCRB และ MARB สำหรับข้อมูลชุดที่ 1

จากภาพที่ 4.1 แสดงผลการพยากรณ์ข้อมูลการขายกล้วยไม้แบบรายวันช่วงระยะวันที่ 86 ถึง 105 ซึ่งยอดขายมีลักษณะขึ้นลงไม่แน่นอน การใช้กฎการพยากรณ์ (RB) ร่วมกับวิธี MC ทำให้ผลการพยากรณ์มีความถูกต้องมากขึ้นร้อยละ 3.16 และ การใช้ RB ร่วมกับวิธี MA ให้ผลการพยากรณ์ที่มีความถูกต้องมากขึ้นร้อยละ 4.08 อย่างไรก็ตาม สังเกตได้ว่า กฎที่สร้างขึ้นยังขาดประสิทธิภาพในการปรับผลการพยากรณ์ในบางช่วงข้อมูล เช่น ข้อมูลใน ระยะวันที่ 87, 94 และ 105 เนื่องจากข้อมูลยอดขายจริง (Actual) เพิ่มขึ้น/ ลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้กฎที่สร้างขึ้นไม่สามารถปรับผลการพยากรณ์ได้ทัน

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบวิธี MCRB และ MARB สำหรับข้อมูลชุดที่ 4

จากภาพที่ 4.2 แสดงผลการพยากรณ์ความต้องการใช้รถประจำทางวันจันทร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธี MCRB สามารถลดค่าความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 4.35 และวิธี MARB ให้ค่าความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ลดลงร้อยละ 4.25

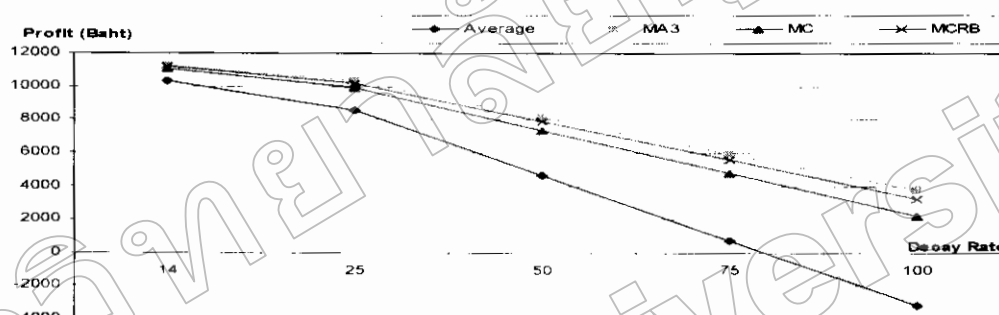
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบค่า MdAPE การพยากรณ์ของข้อมูล 6 ชุด

Method	Data set	กะหล่ำ ปลี	โตโยต้า	รอมเม่ จันทร์	รอมเม่ อาทิตย์	NN3 A11	NN3 A22	ค่า % ความ ผิดพลาด เฉลี่ย
MC (Monte carlo simulation)		21.10	44.67	13.12	13.22	17.65	28.93	23.11
MA (Moving Average)		26.15	10.56	5.17	10.88	12.40	23.56	14.78
NN (Neural Network)		27.32	36.59	12.52	13.98	13.66	19.23	20.55
MCRB (Monte Caro Simulation + Rule based)		21.70	38.76	13.22	8.56	15.21	34.76	22.03
MARB (Moving Average + Rule based)		24.54	14.11	9.89	4.42	11.15	19.23	13.89

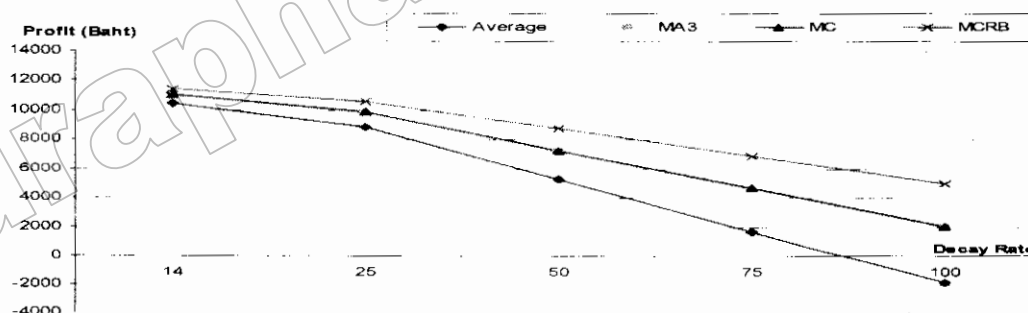
จากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่า MdAPE มีค่าใกล้เคียงและสอดคล้องกับค่า MAPE วิธี MA และ MARB ให้ค่ากลางความคลาดเคลื่อนน้อยสุดเท่ากับร้อยละ 14.78 และ 13.89 ตามลำดับ และ

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการพยากรณ์ที่ได้จากวิธีอื่น ค่ากลางของความคลาดเคลื่อนแปรผันอยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 14 – 23 ซึ่งไม่มีความแปรปรวนมากนัก

ส่วนที่สอง เราทำการทดลองกับข้อมูลยอดขายรายฝักกะหล่ำปลีของห้างค้าปลีกสมัยใหม่ แห่งหนึ่งเพื่อนำผลการทดลองวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญไปประเมินผลเปรียบเทียบผลกำไรขาดทุน โดยผลการทดลองที่ได้แสดงเป็นตารางและกราฟ รวมทั้งตารางมูลค่าผลกำไรขาดทุนที่ได้จากการพยากรณ์ ดังนี้ (สิริพร พูลสวัสดิ์ และคณะ, 2551b)

ภาพที่ 4.3 ผลกำไรตามอัตราการสูญเสียแบบแยกวัน (จันทร์-พฤหัสบดี และ ศุกร์-อาทิตย์)

ภาพที่ 4.4 ผลกำไรตามอัตราการสูญเสียแบบไม่แยกวัน (จันทร์ – อาทิตย์)

ตารางที่ 4.3 ร้อยละการสูญเสียของสินค้าคงเหลือเท่ากับ 14 แบบแยกวัน (จันทร์-พฤหัสบดี, ศุกร์-อาทิตย์)

Method	MAPE รวม	ปริมาณ สูญเสีย (Kg)	จำนวน ครั้งที่ สินค้าขาด (ครั้ง)	ปริมาณ สินค้าขาด (Kg)	มูลค่าเงิน ที่เสีย โอกาส (Baht)	ยอดขาย รวม (Kg)	มูลค่ากำไร ขาดทุน (Baht)
Average	38.12	219	31	266	532	6,240	10,289
MARB	32.10	121	71	827	1,655	6,240	11,263
MC	31.75	144	57	574	1,149	6,240	11,039
MCRB	29.23	129	71	598	1,197	6,240	11,187

ตารางที่ 4.4 ร้อยละการสูญเสียเท่ากับ 14 แบบไม่แยกวัน (จันทร์ – อาทิตย์)

Method	MAPE รวม	ปริมาณ สูญเสีย (Kg)	จำนวนครั้ง ที่สินค้าขาด (ครั้ง)	ปริมาณ สินค้าขาด (Kg)	มูลค่าเงินที่ เสียโอกาส (Baht)	ยอดขาย รวม (Kg)	มูลค่ากำไร ขาดทุน (Baht)
Average	44.18	201	34	350	701	6,240	10,467
MARB	37.24	147	70	902	1,805	6,240	11,010
MC	34.87	145	66	763	1,526	6,240	11,025
MCRB	30.10	104	71	899	1,798	6,240	11,436

ตารางที่ 4.5 ร้อยละการสูญเสียเท่ากับ 100 แบบแยกวัน (จันทร์-พฤหัสบดี และ ศุกร์-อาทิตย์)

Method	MAPE รวม	ปริมาณ สูญเสีย (Kg)	จำนวนครั้ง ที่สินค้าขาด (ครั้ง)	ปริมาณ สินค้า ขาด (Kg)	มูลค่าเงินที่ เสียโอกาส (Baht)	ยอดขาย รวม (Kg)	มูลค่ากำไร ขาดทุน (Baht)
Average	38.12	1,565	31	266	532	6,240	-3,175
MARB	32.10	869	71	827	1,655	6,240	3,781
MC	31.75	1,029	57	574	1,149	6,240	2,182
MCRB	29.23	923	71	598	1,197	6,240	3,244

ตารางที่ 4.6 ร้อยละการสูญเสียเท่ากับ 100 แบบไม่แยกวัน (จันทร์ – อาทิตย์)

Method	MAPE รวม	ปริมาณ สูญเสีย (Kg)	จำนวนครั้ง ที่สินค้าขาด (ครั้ง)	ปริมาณ สินค้า ขาด (Kg)	มูลค่าเงินที่ เสียโอกาส (Baht)	ยอดขาย รวม (Kg)	มูลค่ากำไร ขาดทุน (Baht)
Average	44.18	1,438	34	350	701	6,240	-1,899
MARB	37.24	1,050	70	902	1,805	6,240	1,973
MC	34.87	1,039	66	763	1,526	6,240	2,084
MCRB	30.10	746	71	899	1,798	6,240	5,016

จากภาพที่ 4.3 และ 4.4 แสดงผลกำไรจากความสูญเสียของผักกาดปลี (Decay Rate) ในระดับร้อยละ (%) ต่าง ๆ กัน ซึ่งในระดับ 100% หมายถึงสินค้าต้องขายวันต่อวัน (ถ้าขายไม่หมดสินค้าจะสูญเสีย (เน่าเสีย) ทั้งหมดและไม่สามารถนำไปขายในวันถัดไปได้) จากภาพจะเห็นได้ว่าวิธี MCRB เป็นวิธีที่ทำให้เกิดผลกำไรในภาพรวมดีที่สุดถึงแม้ว่าในการทดลองแบบแยกวันจะให้ผลดีน้อยกว่าวิธี MARB แต่กับการทดลองแบบไม่แยกวัน แสดงผลที่ดีกว่าวิธีอื่น ๆ อย่างชัดเจน และวิธีค่าเฉลี่ย เป็นวิธีที่แย่ที่สุด และทำให้บริษัทขาดทุน (ที่ระดับ Decay Rate 100%)

ตารางที่ 4.3 แสดงตัวอย่างรายละเอียดข้อมูลการสูญเสียของสินค้าคงเหลือโดยกำหนด Decay Rate 14% ของการพยากรณ์แบบแยกวัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธี MARB ทำให้เกิดผลกำไรมาก

ที่สุดเท่ากับ 11,263 บาท รองลงมาคือวิธี MCRB อย่างไรก็ตาม แม้วิธี MC และ MCRB จะมีมูลค่าผลกำไรน้อยกว่าวิธี MARB แต่ค่า MAPE (Mean Absolute Percentage Error), ค่าปริมาณสินค้าขาดรวม และมูลค่าเงินที่เสียโอกาส น้อยกว่าวิธี MARB ดังนั้นการพิจารณาว่าวิธีไหนดีกว่าย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายการขายของบริษัทเป็นสำคัญ นอกจากนี้ เราสามารถสรุปข้อสังเกตของการพยากรณ์เพื่อกำหนดระดับสินค้าคงคลังให้เหมาะสมได้ดังนี้

- หากสินค้ามีปริมาณการสูญเสียมาก ผลกำไรย่อมลดลง
- หากยอมให้สินค้าขาดขายมาก ๆ จำนวนเงินที่เสียโอกาสมากขึ้น แต่จะทำให้ความเสี่ยงเนื่องจากสินค้าเสียหายลดลง ขึ้นอยู่กับการเลือกนโยบายในการขาย
- จำนวนครั้งที่เสียโอกาสอาจจะเท่ากัน ดังตัวอย่างที่ MARB และ MCRB แต่ไม่หมายถึงว่าเกิดครั้งที่เสียโอกาสเดียวกัน ปริมาณสินค้าขาดจึงไม่ตรงกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงตัวอย่างรายละเอียดข้อมูลการสูญเสียสินค้าคงเหลือ โดยกำหนด Decay Rate 14% ของการพยากรณ์แบบไม่แยกวัน จะเห็นได้ว่าผลการพยากรณ์โดยรวมของวิธี MCRB ได้ผลกำไรสูงสุดเท่ากับ 11,436 บาท โดย ค่า MAPE รวมและ ปริมาณการสูญเสีย ลดลงจากตารางที่ 4.3 แต่ปริมาณสินค้าขาดและมูลค่าเงินที่เสียโอกาสเพิ่มขึ้นจากเดิม

ตารางที่ 4.5 แสดงตัวอย่างรายละเอียดข้อมูลการสูญเสียสินค้าคงเหลือโดยกำหนด Decay Rate 100% ของการพยากรณ์แบบแยกวัน จะเห็นได้ว่าวิธี MARB ยังคงเป็นวิธีที่ได้กำไรสูงสุดเท่ากับ 3,781 บาท รองลงมาคือ วิธี MCRB ส่วนวิธี Average นั้น เกิดผลขาดทุนอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.6 แสดงตัวอย่างรายละเอียดข้อมูลการสูญเสียสินค้าคงเหลือโดยกำหนด Decay Rate 100% แบบไม่แยกวัน จะเห็นได้ว่าวิธี MCRB เป็นวิธีที่ให้ผลกำไรสูงสุดเท่ากับ 5,016 บาท ซึ่งมากกว่าวิธีอื่น ๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับวิธี Average ซึ่งทำให้บริษัทมีผลการดำเนินการขาดทุน

ส่วนที่สาม แสดงผลการทดลองเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ความต้องการสินค้า โดยใช้วิธีจากผู้เชี่ยวชาญ การพยากรณ์โดยบุคคล และวิธีทางสถิติ ซึ่งผลการทดลองพบว่าวิธีจากผู้เชี่ยวชาญที่พัฒนาขึ้น เป็นวิธีที่ให้ค่าการพยากรณ์ถูกต้องมากกว่าอีกสองวิธี ซึ่งส่งผลให้การสั่งซื้อสินค้าเพื่อขายมีกำไรสูงสุด นอกจากนี้ผลการทดลองยังพบว่า ผู้เชี่ยวชาญหรือนักคนบางส่วนสามารถพยากรณ์ยอดขายพักกะหล่ำปลีได้อย่างค่อนข้างแม่นยำ แต่เมื่อพิจารณาผลกำไรขาดทุนแล้ว

วิธี MCRB เป็นวิธีที่ให้ผลกำไรมากที่สุด ผลการทดลองยังชี้ให้เห็นว่า วิธี MCRB ที่สร้างขึ้นมีความสามารถในการพยากรณ์ได้เทียบเคียงกับผู้เชี่ยวชาญ (สิริพร พูลสวัสดิ์ และคณะ, 2551c)

อย่างไรก็ตามจากการเปรียบเทียบผลกำไรต่าง ๆ ผลการทดลองข้างต้นพบว่าในบางวิธีการให้ค่าความผิดพลาดในการพยากรณ์มากแต่กลับได้ผลกำไรมากกว่าบางวิธีที่ให้ค่าความผิดพลาดน้อยหรือมีความแม่นยำกว่าแต่กลับได้ผลกำไรน้อยกว่าเนื่องจากในบางระเบียบที่ทำการพยากรณ์ได้ผลพยากรณ์สูงกว่ายอดขายจริงมากทำให้สินค้าเหลือกลายเป็นส่วนที่ต้องคิดในอัตราค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่ต้องเสียไปจากการเน่าเสียของสินค้านั้นเอง แต่ในภาพรวมแล้วทั้งการเปรียบเทียบด้วยค่าความแม่นยำ และการเปรียบเทียบด้วยผลกำไรขาดทุนวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญที่พัฒนาขึ้นยังถือว่าอยู่ในระดับที่ดีและเหมาะสมในการช่วยตัดสินใจในทางธุรกิจ

การทดลอง (Experimental Settings)

ข้อมูลความต้องการสินค้า

ในการทดลองนี้ เราใช้ข้อมูลยอดขายจำหน่ายผักกะหล่ำปลี (หน่วย Kg) จากห้างค้าปลีกสมัยใหม่แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสินค้าที่มีลักษณะอายุการขายอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ บริษัทต้องวางแผนการซื้อให้เกิดผลกำไรมากที่สุด และเกิดผลเสียหายกับสินค้าที่เน่าเสียน้อยที่สุด โดยข้อมูลที่ใช้จำลองเป็นยอดขายกะหล่ำตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2547 ถึงเดือน มีนาคม 2548 รวมทั้งสิ้น 27 สัปดาห์ หรือ 182 ระเบียบข้อมูล 150 ระเบียบแรกจะถูกใช้ในการสร้างแบบจำลองเริ่มต้น (Model initialization) หรือตรวจสอบลักษณะของข้อมูล (Pattern Verification) สำหรับข้อมูลส่วนที่เหลือจะใช้ในการพยากรณ์และประเมินความถูกต้องในการพยากรณ์

การตรวจสอบข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีเงื่อนไขและขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้น

- ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ต้องสุ่มเลือกมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ
- ข้อมูลจากตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ต้องได้มาจากประชากรที่มีความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยมีสมมติฐานทางสถิติที่ใช้ทดสอบ

H_0 : ค่าเฉลี่ยของแต่ละประชากรไม่มีความแตกต่างกัน

H_1 : ค่าเฉลี่ยของแต่ละประชากรมีความแตกต่างกันอย่างน้อย 2 กลุ่ม

การตัดสินใจ เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$

โดยจะใช้ค่า P-value (Sig.) เปรียบเทียบกับ α โดยมีหลักเกณฑ์คือ

จะปฏิเสธ H_0 ถ้า $P\text{-Value} < \alpha$, จะยอมรับ H_0 ถ้า $P\text{-Value} > \alpha$

บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการพยากรณ์

งานวิจัยนี้ เราใช้บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการพยากรณ์ยอดขายผักกะหล่ำปลีจำนวน 10 คน จากสาขาต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ได้แก่

ผู้พยากรณ์ 1 Supervisor ฝ่ายวางแผนการผลิตสินค้าบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้ามีหน้าที่พยากรณ์ยอดขายสินค้าเพื่อวางแผนการผลิต มีประสบการณ์ทำงาน 4 ปี

ผู้พยากรณ์ 2 ผู้ค้าปลีกอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสินค้าที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการขยายตลาดเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสบการณ์ทำงาน 3 ปี

ผู้พยากรณ์ 3 นักศึกษาปริญญาโทด้านการบริหารการขนส่งและโลจิสติกส์ ชั้นปีที่ 2

ผู้พยากรณ์ 4 บุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ผู้พยากรณ์ 5 อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการโลจิสติกส์

ผู้พยากรณ์ 6 นักศึกษาปริญญาเอกด้านสาขาโลจิสติกส์ มีประสบการณ์ทำงาน 20 ปี

ผู้พยากรณ์ 7 ข้าราชการจบปริญญาโทด้านโลจิสติกส์ มีประสบการณ์ทำงาน 30 ปี

ผู้พยากรณ์ 8 นักการตลาด มีประสบการณ์ทำงาน 20 ปี

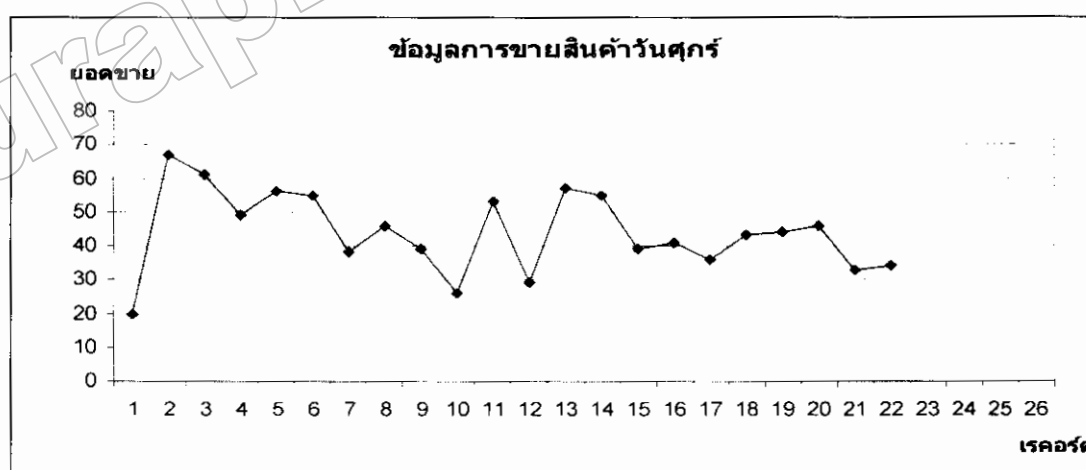
ผู้พยากรณ์ 9,10 นักบัญชี มีประสบการณ์ทำงานกว่า 5 ปี และ 10 ปี ตามลำดับ

ในขั้นตอนของการพยากรณ์นั้นผู้พยากรณ์จะได้เห็นข้อมูลค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ยอดขายสินค้าแยกตามรายวันของทุก ๆ สัปดาห์ก่อนหน้า และข้อมูลยอดขายสินค้าวันก่อนการพยากรณ์ รวมทั้ง กราฟแสดงยอดขายแบบแยกวันและยอดขายสินค้าโดยรวมแบบไม่แยกวันเพื่อประกอบการวิเคราะห์ ดังแสดงในภาพที่ 4.5

ตารางที่ 4.7 ตัวอย่างแบบทดสอบการพยากรณ์ยอดขายผักกะหล่ำปลี

ยอดขาย จันทร์	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ForC.	ยอดขาย อังคาร	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ForC.
28	28	0		34	34.00	0.00	
54	41	9.192		46	40.00	4.24	
60	47.33	10.48		47	42.33	4.39	
61	50.75	10.42		28	38.75	6.58	
49	50.4	9.34		38	38.60	5.89	
20	45.33	13.41		29	37.00	6.29	
28	42.86	13.62		36	36.86	5.84	
25	40.63	13.89		22	35.00	7.14	
:	:	:		:	:	:	
:	:	:		:	:	:	

จากตารางที่ 4.7 แสดงตัวอย่างแบบทดสอบ โดยผู้พยากรณ์จะเห็นยอดขายของวันก่อนหน้า รวมทั้งยอดขาย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของวันเดียวกันในสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อผู้พยากรณ์ป้อนค่าพยากรณ์ในช่อง ForC. แล้ว ผู้วิจัยจะเฉลี่ยยอดขายจริงให้ผู้พยากรณ์ป้อนในช่องยอดขายจริง รวมทั้งค่าเฉลี่ย ในช่อง $\bar{x}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในช่อง *S.D.* เพื่อใช้ในการพยากรณ์ครั้งถัดไป

ภาพที่ 4.5 ตัวอย่างกราฟข้อมูลยอดขายผักกะหล่ำปลีแบบแยกวัน (วันศุกร์)

จากผลการทดลอง ผู้วิจัยจะได้ค่าความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (MAPE) ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และผลกำไรที่ระดับความสูญเสียสินค้าต่อวัน (ร้อยละ 14) แสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการพยากรณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ	#1	#2	#3	#4	#5	#6	#7	#8	#9	#10
ค่า MAPE	21.80	19.25	27.68	26.32	27.00	22.34	23.83	24.00	21.45	26.12
ผลกำไร	2,183	2,229	2,194	2,202	2,105	2,172	2,201	2,191	2,234	2,166

การวิเคราะห์ค่าความแตกต่างในการพยากรณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ

เรานำข้อมูลดังกล่าวมาหาความแตกต่างระหว่างผู้พยากรณ์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 One-Way ANOVA จากการพยากรณ์ยอดขายโดยบุคคล

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	597.000	9	66.333	.875	.548
Within Groups	23501.750	310	75.812		
Total	24098.750	319			

เนื่องจากค่า p-value (หรือ Sig) มีค่า 0.548 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ H_0 สรุปว่าข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อมูลยอดขายฝึกกล้าปลิในรูปแบบค่ากำไรขาดทุนที่ได้จากการพยากรณ์โดยวิธีต่าง ๆ แสดงใน ตารางที่ 4.10-4.11

ตารางที่ 4.10 ผลการพยากรณ์ที่ระดับความสูญเสียสินค้าต่อวัน (ร้อยละ 14)

การพยากรณ์	MAPE รวม	ปริมาณ สูญเสีย (กก.)	จำนวน ครั้งที่ สินค้า ขาด (ครั้ง)	ปริมาณ สินค้า ขาด (กก.)	มูลค่า เงินที่ เสีย โอกาส (บาท)	ยอดขาย รวม (กก.)	มูลค่า กำไร ขาดทุน (บาท)
Box - Jenkins	24.21	34.48	8	62.35	125	1,238	2,130
MCRB	21.50	23.70	10	115.35	231	1,238	2,238
ผู้เชี่ยวชาญ # 2	19.25	24.63	9	80.99	162	1,238	2,229

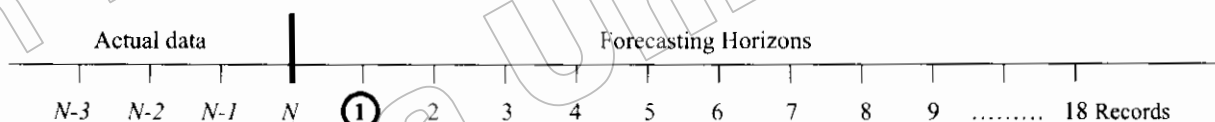
ตารางที่ 4.11 ผลการพยากรณ์ที่ระดับความสูญเสียสินค้าต่อวัน (ร้อยละ 100)

การพยากรณ์	MAPE รวม	ปริมาณ สูญเสีย (กก.)	จำนวน ครั้งที่ สินค้า ขาด (ครั้ง)	ปริมาณ สินค้า ขาด (กก.)	มูลค่า เงินที่ เสีย โอกาส (บาท)	ยอดขาย รวม (กก.)	มูลค่า กำไร ขาดทุน (บาท)
Box - Jenkins	24.21	246.32	8	62.35	125	1,238	12
MCRB	21.50	169.32	10	115.35	231	1,238	782
ผู้เชี่ยวชาญ #2	19.25	175.96	9	80.99	162	1,238	715

จากตารางที่ 4.10 และ 4.11 แสดงค่าร้อยละความผิดพลาดในการพยากรณ์ (MAPE) โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่พยากรณ์ได้ถูกต้องมากที่สุดจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เปรียบเทียบกับวิธี MCRB และ Box-Jenkins โดยค่า MAPE ของผู้เชี่ยวชาญมีค่าต่ำที่สุดส่วนวิธี MCRB มีค่าสูงกว่าเล็กน้อย แต่ทั้งสองวิธีถือว่ามีความใกล้เคียงกันทั้งค่า MAPE และมูลค่าผลกำไรมากกว่าวิธี Box-Jenkins อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลกำไรจากการดำเนินงานที่อัตราการสูญเสีย (เน่าเสีย) ของผักกะหล่ำปลีร้อยละ 14 และร้อยละ 100 ต่อวัน วิธี MCRB เป็นวิธีที่ให้ผลกำไรสูงสุด

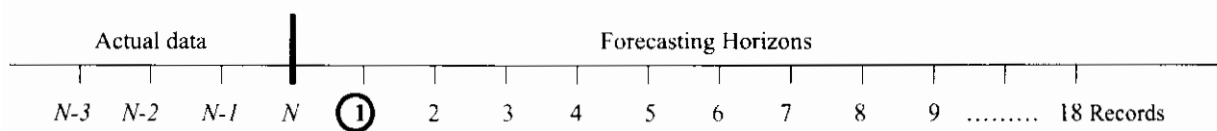
4.2 ผลการพยากรณ์ข้อมูล M-3 Competition

ในส่วนนี้เราแสดงผลการพยากรณ์ข้อมูลของกฏผู้เชี่ยวชาญที่ทำการพัฒนา และทำการพยากรณ์ข้อมูล 18 เดือนล่วงหน้ากับข้อมูล M3-Competition ซึ่งผู้วิจัยเลือกข้อมูลแบบรายเดือน ประกอบไปด้วยข้อมูลประเภทต่าง ๆ ทางธุรกิจ 6 รูปแบบ เช่น ข้อมูลการเงิน(finance) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม(Industry) และข้อมูลอื่น ๆ (Other) เป็นต้น รวม 1,428 ชุดข้อมูล แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยค่า Average symmetric MAPE (sMAPE) เป็นตารางและกราฟ โดยลักษณะการพยากรณ์มีรูปแบบการทดลอง 2 แนวทางที่สำคัญคือการทดลองพยากรณ์แบบล่วงหน้าตามจำนวนครั้งที่ต้องการพยากรณ์ในครั้งเดียว (Jump : J) โดยใช้ข้อมูลจริงของเดิมเป็นฐานเริ่มต้น เช่น ตามตัวอย่างในภาพที่ 4.4(ก) ข้อมูล $N-3$ ถึง N เพื่อพยากรณ์ระยะเบี่ยงที่ 1 และใช้ค่าพยากรณ์ที่ได้ในการพยากรณ์ล่าสุดเป็นฐานต่อการพยากรณ์ครั้งถัดไป เช่น ข้อมูลระยะเบี่ยงที่ $N-3$ ถึง 1 เพื่อพยากรณ์ระยะเบี่ยงที่ 2 (ข้อมูลระยะเบี่ยงที่ 1 เป็นข้อมูลที่เกิดจากการพยากรณ์) ซึ่งเป็นลักษณะการพยากรณ์ของกฏผู้เชี่ยวชาญของงานวิจัยนี้

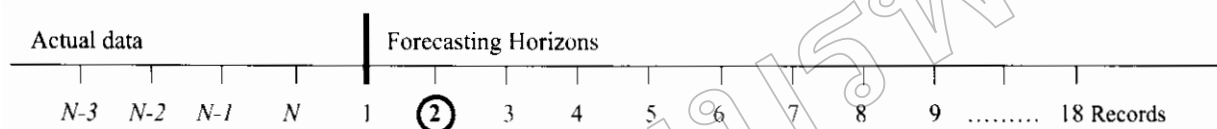

ภาพที่ 4.6(ค) การพยากรณ์แบบล่วงหน้าในครั้งเดียว (Jump)

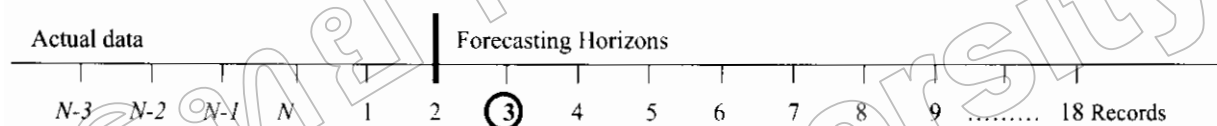
ส่วนอีกแนวทางหนึ่งเป็นลักษณะการพยากรณ์แบบอนุกรมเวลามีลักษณะการพยากรณ์โดยอาศัยข้อมูลจริงก่อนหน้านี้เป็นฐานในการพยากรณ์(Moving Step : S) ดังตัวอย่างในภาพ โดยใช้ข้อมูลจริงของเดิมเป็นฐานเริ่มต้น เช่น ภาพที่ 4.6(ข) ต้องการพยากรณ์ข้อมูลระยะเบี่ยงที่ 1 จะใช้ข้อมูลจริง $N-3$ ถึง N เพื่อพยากรณ์ระยะเบี่ยงที่ 1 ต่อมาในภาพที่ 4.6(ค) ต้องการพยากรณ์ข้อมูลระยะเบี่ยงที่ 2 จะใช้ข้อมูลจริง $N-3$ ถึง 1 เพื่อพยากรณ์ระยะเบี่ยงที่ 2 และในภาพที่ 4.6(ง) ต้องการพยากรณ์ข้อมูลระยะเบี่ยงที่ 3 จะใช้ข้อมูลจริง $N-3$ ถึง 2 เพื่อพยากรณ์ระยะเบี่ยงที่ 3

ภาพที่ 4.6(ข) การพยากรณ์ข้อมูลระยะเบี่ยนที่ 1

ภาพที่ 4.6(ค) การพยากรณ์ข้อมูลระยะเบี่ยนที่ 2

ภาพที่ 4.6(ง) การพยากรณ์ข้อมูลระยะเบี่ยนที่ 3

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบผลการค่า Average symmetric MAPE (sMAPE)

Method		Forecasting horizons											Average	Ranking
	Type	1	2	3	4	5	6	8	12	15	18			
Theta	J	11.20	10.70	11.80	12.40	12.20	12.40	12.70	13.20	16.20	18.20	13.10	1	
ForecastPro	S	11.50	10.70	11.70	12.90	11.80	12.30	12.60	13.20	16.40	18.30	13.14	2	
SmarFcs	S	11.60	11.20	12.20	13.60	13.10	13.70	13.50	14.90	11.80	19.40	13.50	3	
Forecastx	S	11.60	11.20	12.60	14.00	12.40	12.20	12.80	13.90	17.80	18.70	13.72	4	
Comb S-H-D	S	12.30	11.50	13.20	14.30	12.90	12.50	13.00	13.60	17.30	18.30	13.89	5	
Dampen	S	11.90	11.40	13.00	14.20	13.90	12.60	13.00	13.90	17.50	18.90	13.93	6	
B-J automatic	S	12.30	11.70	12.80	14.30	12.70	12.60	13.00	14.10	17.80	19.30	14.06	7	
Automat ANN	J	11.60	11.60	12.00	14.10	12.20	13.90	13.80	14.60	17.30	19.60	14.07	8	
Thcta-sm	J	12.60	12.90	13.20	13.70	13.40	13.30	13.70	14.00	16.20	18.30	14.13	9	
RBF	J	13.70	12.30	13.70	14.30	12.30	12.80	13.50	14.10	17.30	17.80	14.18	10	
PP-autocast	J	12.70	11.70	13.30	14.30	13.20	13.40	14.00	14.30	17.70	19.60	14.42	11	
Rule-based Expert	J	14.58	11.81	11.99	12.91	13.83	13.94	17.17	13.83	15.50	18.73	14.43	12	
Flores/pearce2	S	12.60	12.10	13.70	14.70	13.20	12.90	13.40	14.40	18.20	19.90	14.51	13	
Holt	S	12.20	11.60	13.40	14.60	13.60	13.30	13.70	14.80	18.80	20.20	14.62	14	
AAM1	S	12.00	12.30	12.70	14.10	14.00	14.00	14.30	14.90	18.00	20.40	14.67	15	
Single	S	13.00	12.10	14.00	15.10	13.50	13.10	13.80	14.50	18.30	19.40	14.68	16	
Winter	S	12.50	11.70	13.70	14.70	13.60	13.40	14.10	14.60	18.90	20.20	14.74	17	
Autobox2	S	13.10	12.10	13.50	15.30	13.30	13.80	13.90	15.20	18.20	19.90	14.83	18	
AAM2	S	12.30	12.40	12.90	14.40	14.30	14.20	14.50	15.10	18.40	20.70	14.92	19	
Autobox1	S	13.00	12.20	13.00	14.80	14.10	13.40	14.30	15.40	19.10	20.40	14.97	20	
ARARMA	S	13.10	12.40	14.90	13.70	14.20	15.00	15.20	18.50	20.30	13.42	15.07	21	
Autobox3	S	12.30	12.30	13.00	14.40	14.60	14.20	14.80	16.10	19.20	21.20	15.21	22	
Flores/pearce1	S	12.40	12.30	14.20	16.10	14.60	14.00	14.60	14.40	19.10	20.80	15.25	23	
Naive2	J	15.00	13.50	15.70	17.00	14.90	14.70	15.60	16.00	19.30	20.70	16.24	24	
Robust-Trend	S	15.30	13.80	15.50	17.00	15.30	15.60	17.40	17.50	22.20	24.30	17.39	25	

* ส่วนของ Type J หมายถึง การพยากรณ์ในครั้งเดียว (Jump) S หมายถึง การพยากรณ์โดยอาศัยข้อมูลจริงก่อนหน้านี้เป็นฐานในการพยากรณ์ (Step by Step)

จากตารางที่ 4.12 จะเห็นว่าค่าความผิดพลาดเฉลี่ยรวมของวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญคือ 14.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับวิธีอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีที่แม่นยำที่สุดอย่างวิธี Theta ซึ่งมีค่าความผิดพลาดเฉลี่ยเท่ากับ 13.10 ถือว่ามีความผิดพลาดต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่จะเห็นได้ว่าวิธีใช้กฎผู้เชี่ยวชาญในการพยากรณ์ซึ่งเป็นการใช้กฎในการเลือกวิธีการพยากรณ์ตามลักษณะของข้อมูล ได้ผลที่แม่นยำกว่าวิธีใดวิธีหนึ่ง อย่างเช่นวิธี Naive2 หรือ Winter ซึ่งเป็นวิธีการพยากรณ์ข้อมูลแบบมีฤดูกาล และวิธี Robust-Trend ซึ่งเป็นวิธีการพยากรณ์แบบมีแนวโน้ม กับข้อมูลทั้งหมด ให้ค่าความผิดพลาดสูงกว่าวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญที่ใช้วิธีสลับเลือกวิธีการพยากรณ์ตามรูปแบบข้อมูลที่ตรวจสอบได้

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบผลค่า Average symmetric MAPE (sMAPE) ด้วยวิธีฤดูกาลของกฎผู้เชี่ยวชาญกับวิธีที่เป็นฤดูกาลและวิธีอื่น ๆ

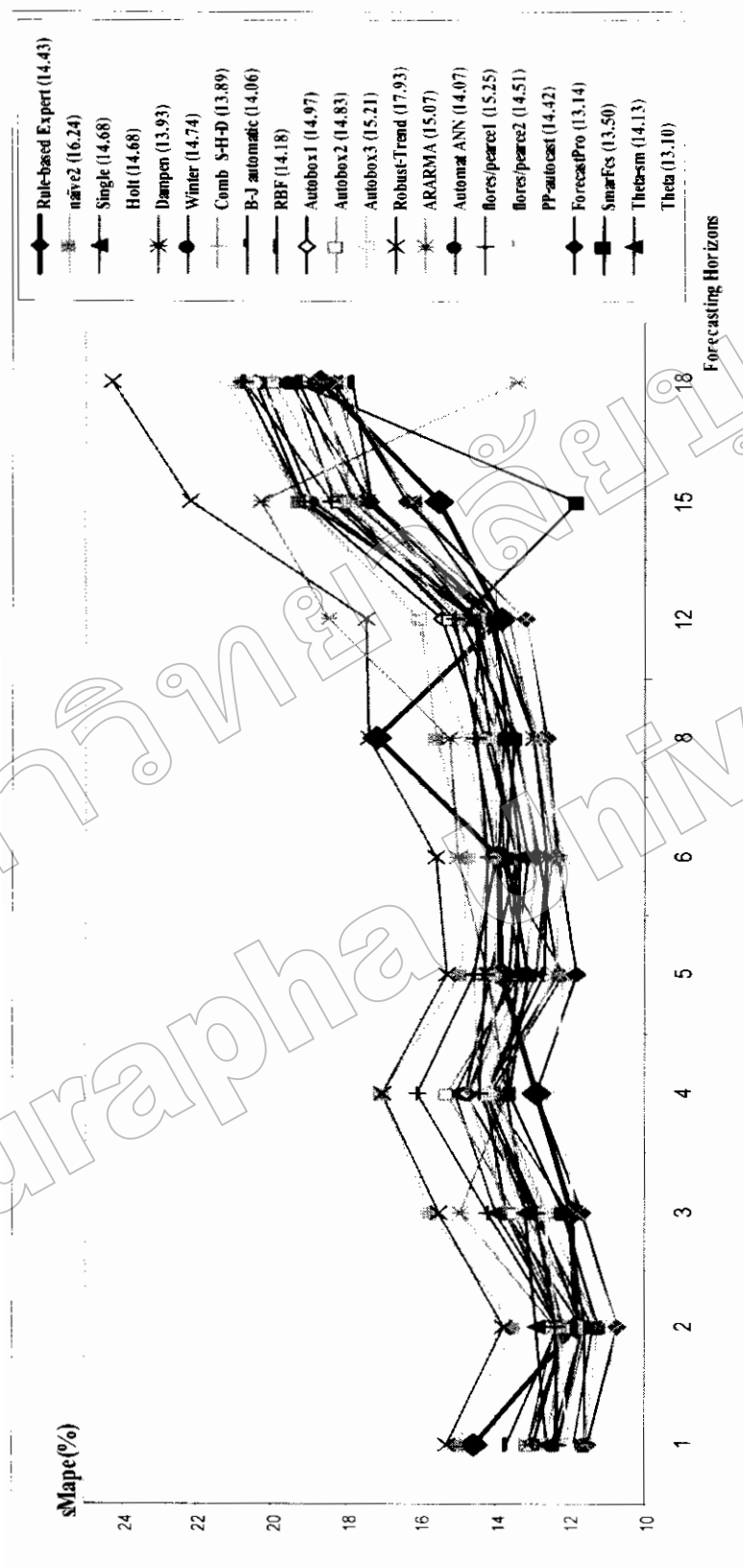
Method	ชุดข้อมูล 1	ชุดข้อมูล 2	ชุดข้อมูล 3	ชุดข้อมูล 4	ชุดข้อมูล 5	Average	Ranking
Rule-based Expert	25.80	26.31	21.25	17.13	3.73	18.84	1
Holt-Winter's Additive Seasonal effect	31.68	27.96	22.95	20.03	4.76	21.43	2
Holt-Winter's Multiplicative Seasonal effect	35.88	27.19	22.74	24.30	4.76	22.97	3
Double Exponential Smoothing	58.30	31.63	22.90	58.62	5.25	35.34	4

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลเปรียบเทียบค่าการพยากรณ์ข้อมูลที่มีฤดูกาลของ M3-Competition ที่กฎผู้เชี่ยวชาญตรวจพบและเลือกวิธีการพยากรณ์เป็นวิธีดัชนีฤดูกาล ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการพยากรณ์แบบฤดูกาลอย่าง Holt-Winter ทั้งสองแบบ และวิธีอื่นที่ไม่ใช่วิธีแบบฤดูกาล จะเห็นได้ชัดว่าวิธีการใช้กฎผู้เชี่ยวชาญให้ค่าความแม่นยำที่สูงกว่า

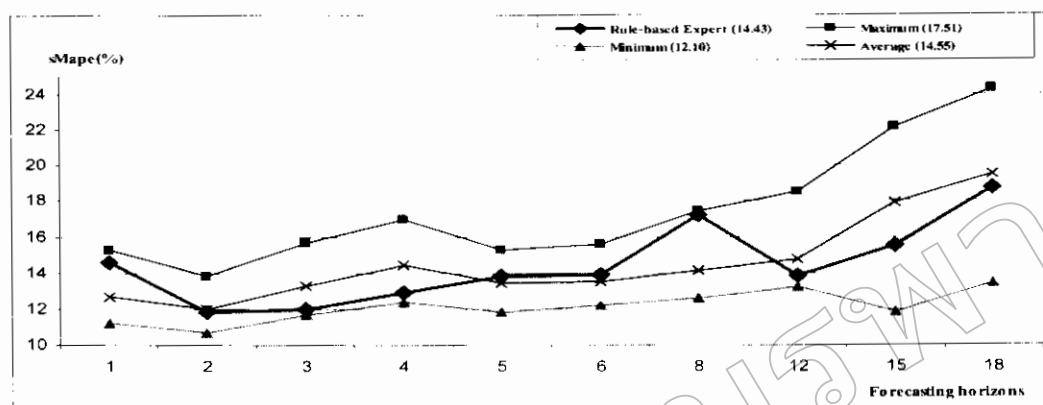
ตารางที่ 4.14 ผลสรุปค่า Average symmetric MAPE (sMAPE) ด้วยวิธีฤดูกาลของกฎผู้เชี่ยวชาญกับวิธีที่เป็นฤดูกาลและวิธีอื่น ๆ

Method	Average (%)	Ranking
Rule-based Expert	21.50	1
Holt-Winter's Multiplicative Seasonal effect	22.24	2
Holt-Winter's Additive Seasonal effect	22.89	3
Double Exponential Smoothing	23.28	4

จากตารางที่ 4.14 แสดงผลสรุปเปรียบเทียบค่าการพยากรณ์ข้อมูลที่มีฤดูกาลของ M3-Competition ที่กฎผู้เชี่ยวชาญตรวจพบและเลือกวิธีการพยากรณ์เป็นวิธีดัชนีฤดูกาล ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการพยากรณ์แบบฤดูกาลอย่าง Holt-Winter ทั้งสองแบบ และวิธีอื่นที่ไม่ใช่วิธีแบบฤดูกาล จะเห็นได้ว่าวิธีการใช้กฎผู้เชี่ยวชาญให้ค่าความแม่นยำที่สูงเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าความผิดพลาดร้อยละ 21.50 ซึ่งก็ยังมีค่าความถูกต้องประมาณร้อยละ 78.50 นั่นเอง

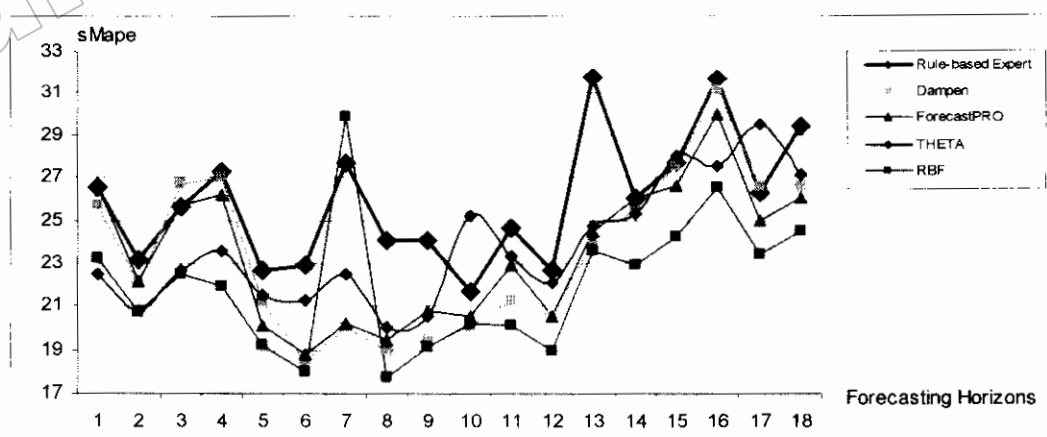
ภาพที่ 4.7 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่า sMAPE ผลพยากรณ์รายเดือนทั้งหมด

ภาพที่ 4.8 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่า sMAPE ในภาพรวมกับวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญ

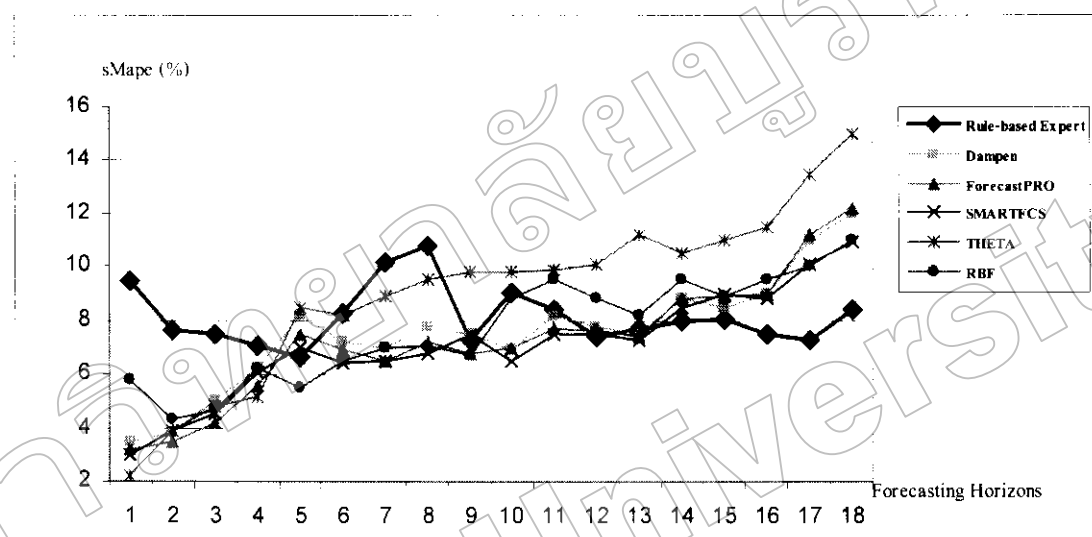
จากภาพที่ 4.7 แสดงให้เห็นถึงระดับความผิดพลาดในการพยากรณ์ข้อมูล ซึ่งในภาพรวมถือว่าอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนักมีระดับความผิดพลาดสูงสุดในช่วงระยะระยะเบี่ยงที่ 1 และ 8 ที่สูงมากผิดปกติจึงทำให้ผลเฉลี่ยความผิดพลาดโดยรวมสูงตามไปด้วย

เมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ต่อดังแสดงในภาพที่ 4.8 โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และ ค่าเฉลี่ย จากผลการพยากรณ์ในแต่ละงวดเพื่อแสดงผลในภาพรวมจะเห็นว่า ผลการพยากรณ์ด้วยวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระหว่างค่าสูงสุดและต่ำสุดในแต่ละงวด การพยากรณ์ คือ ไม่เคย ผิดพลาดสูงสุด และแม่นยำที่สุด เมื่อเทียบกับวิธีอื่น ๆ แต่ผลพยากรณ์อยู่ในระดับกลาง ๆ และยังให้ผลความผิดพลาดที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมเป็นส่วนใหญ่ด้วย

ภาพที่ 4.9 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่า sMAPE ผลพยากรณ์รายเดือนข้อมูล Micro

จากภาพที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบผลการพยากรณ์พยากรณ์ชุดข้อมูล Micro ด้วยวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญ กับวิธีการพยากรณ์อื่นที่มีจุดเด่น และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ได้แก่วิธี Dampen ForecastPRO THETA และ RBF อ้างจากการวิเคราะห์สรุปผลของงานวิจัยอื่น (Makridakis & Hibon, 2000) โดยการวิเคราะห์กราฟวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญมีความผิดพลาดของผลการพยากรณ์ในชุดข้อมูล Micro โดยภาพรวมค่อนข้างสูงกว่าวิธีอื่น ๆ

ภาพที่ 4.10 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่า sMAPE ผลพยากรณ์รายเดือนข้อมูล Demographic

จากภาพที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบผลการพยากรณ์ชุดข้อมูล Demographic ด้วยวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญ กับวิธีการพยากรณ์อื่น ที่มีจุดเด่น เช่นเดียวกับภาพที่ 4 แต่ข้อมูลของ Demographic มีลักษณะของผลแตกต่างกับวิธีอื่น ๆ คือ จะมีความผิดพลาดมากกว่าวิธีอื่น ๆ ในช่วงต้น แต่จะน้อยกว่าวิธีอื่น ในช่วงท้าย

สรุป

ในส่วนนี้ผู้วิจัยสรุปผลการทดลองแบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามลำดับการทดลองข้อมูล ได้แก่ พยากรณ์ความต้องการสินค้าและบริการ เราใช้ข้อมูลความต้องการของสินค้าและบริการในอดีตจำนวน 6 ชุด มาทดสอบและประเมินประสิทธิภาพวิธีพยากรณ์ที่พัฒนาขึ้น ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้กฎผู้เชี่ยวชาญช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพยากรณ์ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละความผิดพลาดสัมบูรณ์ลดลง

ผลการทดลองในส่วนของการพยากรณ์ยอดขายผักกะหล่ำปลีชี้ให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้ กฎผู้เชี่ยวชาญช่วยให้ผลการพยากรณ์มีความถูกต้องมากขึ้น ส่งผลให้ผลกำไรจากการขายผักกะหล่ำปลีของบริษัทมากกว่าวิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและวิธีทางสถิติแบบอื่น ๆ

และผลการทดลองพบว่าวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญมีความถูกต้องใกล้เคียงกับงานวิจัยด้านการพยากรณ์อื่นที่มีความแม่นยำ มีค่าความผิดพลาด sMAPE อยู่ที่ระดับ 14.43 หรือมีถูกต้องประมาณร้อยละ 85 ในข้อมูลทุกลักษณะที่ทำการทดลอง ซึ่งผิดพลาดมากกว่าวิธี Theta ที่มีความแม่นยำที่มากที่สุดมีค่าความผิดพลาดเฉลี่ย 13.10 ต่างกันเพียงร้อยละ 1.33 และวิธีกฎผู้เชี่ยวชาญเป็นวิธีที่เลือกวิธีการพยากรณ์ให้เหมาะสมกับรูปแบบข้อมูลที่ตรวจสอบได้ยังให้ผลการพยากรณ์ที่ดีกว่าการใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียงอย่างเดียวอย่างวิธี Naive หรือ Winter ซึ่งใช้ในการพยากรณ์ข้อมูลแบบมีฤดูกาล และวิธีที่ใช้ในการพยากรณ์ข้อมูลแบบมีแนวโน้มอย่าง Robust-Trend วิธีกฎผู้เชี่ยวชาญก็ให้ค่าความผิดพลาดโดยรวมที่ต่ำกว่า เช่นเดียวกัน